

VU Research Portal

Case note: Hoge Raad

Borgers, M.J.

2008

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Borgers, M. J., (2008). *Case note: Hoge Raad*, No. 16, Oct 02, 2007. (Nederlandse jurisprudentie; Vol. 2008).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Noot van M.J. Borgers

1

De strafbaarstelling van witwassen in art. 420bis e.v. Sr omvat uiteenlopende gedragingen die (kunnen) worden verricht met betrekking tot een voorwerp waarvan de verdachte weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat dit voorwerp – onmiddellijk of middellijk – ‘uit enig misdrijf’ afkomstig is. Dit laatstgenoemde – ‘enig’ – misdrijf kan en moet worden onderscheiden van het witwasdelict zelf. Allereerst is er het gronddelict waaruit het voorwerp afkomstig is, vervolgens wordt er ten aanzien van dat voorwerp een witwasgedraging verricht. In deze keten kunnen verschillende personen betrokken zijn. Bijvoorbeeld doordat degene die misdaadgeld heeft verdiend dat door een ander laat witwassen. Ook is het mogelijk dat iemand wegens witwassen wordt vervolgd zonder dat duidelijk is wie het gronddelict heeft begaan. Het is niet vereist dat het gronddelict nauwkeurig wordt aangeduid, zodat ook niet hoeft te blijken door wie, wanneer en waar dit misdrijf concreet is begaan (HR 28 september 2004, NJ 2007, 278; HR 27 september 2005, NJ 2006, 473). Een derde optie is dat het gronddelict en het witwasdelict door één en dezelfde persoon worden begaan. De wet staat aan deze laatste optie geenszins in de weg. Sterker nog, een belangrijke reden voor de introductie van een afzonderlijk witwasdelict was gelegen in het feit dat het juist mogelijk moet zijn om een persoon wegens witwassen te vervolgen indien deze persoon ook het gronddelict heeft begaan. De oude aanpak van witwassen op grond van de helingsbepalingen stuitte in dit opzicht namelijk op een probleem vanwege de heler-steler-regel: vervolging wegens heling is niet mogelijk met betrekking tot voorwerpen die de verdachte zelf uit misdrijf heeft verworven. (Zie voor de heler-steler-regel onder andere HR 7 februari 1978, NJ 1978, 661, en HR 27 september 1994, NJ 1995, 65. Vgl. voorts Schaap, *Heling getoetst*, Deventer: Gouda Quint 1999, p. 292-299.) Bovendien kan – zo hebben Diepenmaat en Verrest in hun overzichtelijke en verhelderende bijdrage aan *De gedraging in beweging* (Nijmegen: WLP 2007, p. 50-51) betoogd – op grond van de aard van de witwasgedraging worden verdedigd dat een heler-steler-regel ook ongepast zou zijn. Waar bij heling het voorwerp zich van de dader van het gronddelict af beweegt (van de steler naar de heler), gaat het er bij witwassen uiteindelijk om dat de persoon die het gronddelict heeft begaan, op de één of andere wijze feitelijk kan blijven beschikken over hetgeen met dat gronddelict is verkregen. Het witwasproces is ‘slechts’ bestemd ter verhulling van de herkomst van het verkregene.

2

Het onderhavige arrest bevestigt allereerst de uitdrukkelijke keuze die de wetgever heeft gemaakt om de heler-steler-regel niet van toepassing te laten zijn op witwassen, waardoor ook het witwassen van voorwerpen die de betrokkene zelf uit het gronddelict heeft verkregen, onder de reikwijdte van de strafbaarstelling van art. 420bis e.v. Sr valt (zie vooral Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 3, p. 6-7; Kamerstukken II 2000/01, 27 159, nr. 5, p. 10-11). De Hoge Raad voegt daaraan toe dat er geen beletsel is om het enkele voorhanden hebben van een voorwerp als gedraging in de zin van art. 420bis e.v. Sr

aan te merken. De tekst van de witwasbepalingen noemt juist uitdrukkelijk het voorhanden hebben als delictsgedraging. Los van elkaar gezien, zijn het – in het licht van de tekst van de wet en de wetsgeschiedenis – evidente overwegingen. Maar geldt dat ook wanneer deze beslissingen tezamen worden gedacht? Indien het begaan van een misdrijf ertoe leidt dat de betrokkene een voorwerp voorhanden krijgt, is daarmee dan ook automatisch de strafbaarheid wegens witwassen – bestaande in het voorhanden hebben van een voorwerp waarvan men weet dat het uit enig misdrijf afkomstig is – gegeven? Dat zou betekenen dat bijvoorbeeld het stelen van een fiets per definitie tot twee strafbare feiten leidt: diefstal en witwassen. Het gevolg daarvan zou weer zijn dat, wanneer het openbaar ministerie deze feiten cumulatief ten laste legt, strafverhoging plaatsvindt vanwege meerdaadse samenloop. Ook een vervolging wegens diefstal gevolgd door een tweede vervolging wegens witwassen zou mogelijk zijn, zonder in strijd te komen met art. 68 lid 1 Sr. Het gerechtshof Amsterdam vond deze automatische ‘verdubbeling’ van strafbaarheid in een arrest van 11 november 2004 (NJ 2005, 7) te ver gaan: ‘Stelen sluit witwassen (...) in een later stadium (door het brengen ervan in een witwastraject) van hetzelfde voorwerp niet uit, maar de dief is geen witwasser van een voorwerp zodra hij het gestolen heeft.’ De Hoge Raad spreekt zich niet expliciet uit over de mogelijkheid van automatische verdubbeling. Wellicht zou men uit het uitblijven van een specifieke overweging op dit punt kunnen afleiden dat de Hoge Raad hier geen moeite mee heeft. Maar dat zou verstrekkende consequenties hebben. De geschetste automatische verdubbeling van strafbaarheid laat zich immers bij vrijwel elk vermogensdelict denken. Op het moment dat een dergelijk delict is voltooid, heeft de dader in de regel een uit enig misdrijf afkomstig voorwerp voorhanden, waarmee de wetenschap van de herkomst ook is gegeven, en heeft hij daarmee naar de letter van de wet een witwashandeling begaan. In mijn visie is het – om de hierna te vermelden redenen – niet evident dat de wetgever daadwerkelijk voor ogen heeft gestaan dat een dergelijke automatische verdubbeling van strafbaarheid plaatsvindt. Aan het stilzwijgen van de Hoge Raad op dit punt moet reeds daarom niet onmiddellijk betekenis – in welke richting ook – worden toegekend.

3

Drie onderdelen van de wetsgeschiedenis zijn voor de hier besproken kwestie van belang. Ten eerste, in de wetsgeschiedenis wordt witwassen beschreven als een proces waarin diverse handelingen gefaseerd plaatsvinden met als uiteindelijke doel de verhulling van de herkomst van de betrokken vermogensbestanddelen (zie vooral Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 3, p. 4). Er wordt gesproken van een ‘witwastraject’, hetgeen impliceert dat het uitsluitend verkrijgen van de opbrengst van het gronddelict nog niet toereikend is om van witwassen te kunnen spreken. Witwassen vindt plaats nadat de opbrengst is verkregen, doordat er kunstgrepen plaatsvinden ter ver sluiering van de herkomst (vgl. Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 3, p. 5, 6). Ten tweede, uit de formulering van de delictsbestanddelen van art. 420bis e.v. Sr en de toelichting daarop blijkt dat voor strafbaarheid wegens witwassen niet is vereist dat komt vast te staan dat een min of meer volledig witwastraject is doorlopen. Art. 420bis e.v. Sr zijn als catch all-bepalingen geformuleerd, waardoor elk onderdeel van het witwastraject als zodanig een strafbare gedraging kan opleveren. Deze vormgeving van de witwasdelicten is primair ingegeven door het belang van een effectieve opsporing en vervolging. De delictsbestanddelen van art. 420bis e.v. Sr zijn daarbij hoofdzakelijk ontleend aan de tekst van enkele

bepalingen uit internationale anti-witwasregelgeving (het Weense VN-verdrag tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen, het Straatsburgse Verdrag inzake het witwassen, de opsporing, de inbeslagneming en de confiscatie van opbrengsten van misdrijven en de Europese Richtlijn witwassen). Uit die regelgeving vloeit de verplichting voort tot strafbaarstelling van onder andere het bezit van opbrengsten uit misdrijf. In hoeverre ook is beoogd het bezit strafbaar te stellen van opbrengsten die men reeds bezit door het begaan van het gronddelict, is niet zonder meer duidelijk. Alleen het Straatsburgse Verdrag stelt expliciet dat een voorziening kan worden getroffen teneinde de strafbaarstelling van witwassen niet van toepassing te laten zijn op degene die het gronddelict heeft begaan. De Nederlandse wetgever heeft stellig de heler-steler-regel niet van toepassing willen laten zijn op het witwasdelict. In dat opzicht is er dan ook geen voorziening getroffen als bedoeld in het Straatsburgse Verdrag (vgl. Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 3, p. 7). Ook anderszins bevat de tekst van art. 420bis e.v. Sr niet een dergelijke uitzonderingsregel. Staat hiermee onomstotelijk vast dat het de wil van de wetgever is geweest om het voorhanden hebben dat reeds plaatsvindt op het moment dat het gronddelict wordt voltooid, onder de reikwijdte van art. 420bis e.v. Sr te brengen? Of is het denkbaar dat toch een beperkte uitzondering zou moeten worden aangenomen, gelet op het eerst besproken onderdeel van de wetsgeschiedenis, waaruit blijkt dat witwassen betrekking heeft op een versluieringstraject dat plaatsvindt nadat het gronddelict is begaan? Wanneer het gaat om het voorhanden hebben, denkt men bij een regulier witwastraject vooral aan de situatie dat een ander dan de pleger van het gronddelict het uit dat delict afkomstige voorwerp voorhanden krijgt, aan het geval dat het gronddelict – en dus ook de pleger daarvan – niet nauwkeurig kan worden aangeduid, en aan de situatie dat het uit het gronddelict verkregen voorwerp is getransformeerd in een ander voorwerp dat de pleger van het gronddelict op enigerlei moment voorhanden heeft. Anders gezegd, het is goed verklaarbaar dat de wetgever het voorhanden hebben als delictsgedraging heeft opgenomen in de strafbaarstelling van witwassen omdat die gedraging zonder twijfel onderdeel uit kan maken van een witwastraject. Maar ziet de wet daarmee zonder onderscheid op elke vorm van voorhanden hebben? Een derde onderdeel van de wetsgeschiedenis werpt meer licht op deze kwestie. Naar aanleiding van een vraag vanuit de Tweede Kamer of 'de fietsendief die wegrijdt op de zojuist door hem gestolen fiets' onder de toepassingsbereik van art. 420bis e.v. Sr valt (Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 4, p. 5), antwoordt de minister dat deze fietsendief 'in theorie' ook zou kunnen worden vervolgd en veroordeeld wegens het plegen van diefstal en het plegen van witwassen (Kamerstukken II 2000/01, 27 159, nr. 5, p. 10). Hij laat daarop volgen: 'Hoewel dit niet als een typisch geval van witwassen kan worden beschouwd, moet worden vastgesteld dat de internationale strafbaarstellingsverplichtingen zich naar de letter ook tot dit soort gevallen uitstrekken.' De minister formuleert het juist: 'naar de letter', want uit de totstandkomingsgeschiedenis van de desbetreffende internationale regelgeving blijkt niet dat men ook specifiek het oog heeft gehad op de geschetste automatische verdubbeling van strafbaarheid (kennelijk anders: Schaap, a.w., p. 293, 299). De minister merkt voorts op dat het in het strafrecht niet ongebruikelijk is dat 'een reeks van nauw samenhangende handelingen van één persoon verschillende strafbare feiten oplevert'. Hij noemt als voorbeeld het geval waarin een bestuurder van een voertuig een ongeval veroorzaakt en vervolgens wegrijdt zonder zich bekend te hebben gemaakt. Dit voorbeeld is bepaald ongelukkig gekozen. Immers, met het veroorzaken van een ongeval is het wegrijden nog niet gegeven. Kortom, het lijkt erop dat de minister zich niet goed raad weet met de opgeworpen vraag over de fietsendief. Een sluitend argument tegen het aannemen van strafbaarheid wegens witwassen ziet de

minister kennelijk niet, maar hij propageert die mogelijkheid ook niet van harte ('in theorie', 'niet (...) een typisch geval', 'naar de letter'). Dat blijkt nog eens tijdens de plenaire behandeling in de Tweede Kamer. Daar wordt gesproken over de situatie dat een conservator van een museum tekeningen en prenten mee naar huis neemt met de bedoeling die te verkopen. Zolang deze voorwerpen zich nog bij de conservator thuis bevinden, acht de minister vervolging wegens verduistering geïndiceerd. 'Pas als werkelijk verkocht is en het geld wordt in een casino witgewassen, is er meer aanleiding om het witwasartikel te gebruiken' (Handelingen II 2001, p. 4229, 4238).

4

Wanneer men de verschillende onderdelen van de wetsgeschiedenis in onderlinge samenhang beschouwt, blijkt het niet eenvoudig te zijn om vast te stellen wat nu echt 'de wil van de wetgever' is geweest ten aanzien van de automatische verdubbeling van strafbaarheid. Men zou nu kunnen opteren voor een min of meer formele benadering, waarin op grond van de bewoordingen van de wet en gelet op het buiten toepassing laten van de heler-steler-regel de geschetste automatische verdubbeling van strafbaarheid als consequentie wordt aanvaard. Deze lijn wordt gevolgd door A-G Vellinga in zijn conclusie (onder 9) voor het hier besproken arrest. Als aanvullend argument voor deze keuze zou nog kunnen worden aangevoerd dat het voorhanden hebben van het uit enig misdrijf afkomstige voorwerp nog voortduurt op het moment dat het gronddelict is voltooid, zodat de witwashandeling in dat opzicht kan worden onderscheiden van het plegen van het gronddelict (in die zin Diepenmaat & Verrest, t.a.p., p. 60). Mijn voorkeur heeft deze benadering niet, omdat het resultaat daarvan naar mijn mening te ongenueanceerd is. Dat gebrek in nuance bestaat er uit dat onvoldoende aandacht uitgaat naar de aanleiding voor en de achtergronden van de strafbaarstelling van witwassen. Ook wanneer men erkent dat de strafbaarstelling van witwassen op grond van het belang van een effectieve opsporing en vervolging noodzakelijkerwijs in hoge mate als een catch all-bepaling moet zijn geredigeerd, is er naar mijn mening geen redelijk argument om het enkel voltooid hebben van een vermogensdelict reeds (mede) aan te merken als het begaan van witwassen. Met de strafbaarstelling van witwassen wordt immers beoogd situaties te bestrijden waarin op enigerlei wijze wordt getracht het zicht te ontnemen op de herkomst van de betrokken voorwerpen (in de praktijk veelal: gelden). Juist dát pleit ervoor om geen automatische verdubbeling van strafbaarheid te laten plaatsvinden en dus op de één of andere manier het toepassingsbereik van de strafbaarstelling ex art. 420bis Sr te beperken. De wetsgeschiedenis biedt daartoe geen hele concrete handvatten – in de zin van eenvoudig te citeren zinsneden of passages –, maar uit de onder 3 gegeven schets van de wetsgeschiedenis rijst al met al het beeld dat die strafbaarstelling naar de letter wat ruimer is uitgevallen dan op dat moment voor wenselijk werd gehouden. De vraag is dan overigens nog wel op welke wijze een dergelijke beperking van strafbaarheid juridisch vorm moet krijgen.

5

Alvorens de vraag naar de mogelijkheid tot beperking van de strafbaarheid wegens witwassen te beantwoorden, moet opnieuw de blik worden geworpen op de overwegingen van de Hoge Raad in het hier besproken arrest. Heeft de Hoge Raad, gelet op de onder 3 besproken wetsgeschiedenis, zich nu wel of niet (impliciet) uitgesproken over de automatische verdubbeling van strafbaarstelling? Zoals

onder 2 reeds is opgemerkt, sluiten de overwegingen van de Hoge Raad niet uit dat deze automatische verdubbeling van strafbaarheid kan plaatsvinden. Tegelijkertijd bevestigt de Hoge Raad ook niet expressis verbis die mogelijkheid. Dat de overwegingen van de Hoge Raad niet heel scherp zijn, hoeft geen verbazing te wekken. De Hoge Raad oriënteert zich op een enkel citaat uit de wetsgeschiedenis, terwijl daarin juist niet naar voren komt hoe met de automatische verdubbeling moet worden omgesprongen. Daarvoor moet de wetsgeschiedenis als geheel worden geanalyseerd. Bovendien is het maar de vraag of de Hoge Raad zich genoodzaakt heeft gezien om zich specifiek op dit punt uit te spreken. Het gaat in deze zaak om het medeplegen van het verwerven en voorhanden hebben van geldbedragen die zijn verkregen uit door de verdachte medegepleegde oplichtingen. De bewezenverklaring (zoals weergegeven in rov. 3.2) laat in het midden in hoeverre de verdachte met het begaan van die oplichtingen reeds de geldbedragen voorhanden had. In het middel wordt gesteld dat dat ten dele het geval is geweest, maar uit de weergegeven overwegingen van het gerechtshof blijkt dat de door middel van oplichting verkregen gelden naar een bankrekening van een stichting zijn gevloeid, waarna een ander dan de verdachte die gelden opnam en aan de verdachte afdroeg. Deze feitelijke vaststelling van het gerechtshof brengt met zich dat de Hoge Raad zich niet (in algemene zin) hoeft hoeven uitspreken over de vraag of art. 420bis e.v. Sr al dan niet tot een automatische verdubbeling van strafbaarheid kan leiden, ook al trachtte het middel de Hoge Raad daar nog wel toe te verleiden door het voorbeeld te noemen van de fietsendief die met de diefstal automatisch ook een witwashandeling zou verrichten.

6

Zou de Hoge Raad de automatische verdubbeling van strafbaarheid kunnen voorkomen, gesteld dat de Hoge Raad zich aangesproken voelt door de door mij (onder 4) bepleite beperking van het toepassingsbereik van art. 420bis e.v. Sr? Duidelijk mag zijn dat een dergelijke beperking niet kan plaatsvinden door middel van wetshistorische interpretatie op de wijze zoals de Hoge Raad daar vorm aan pleegt te geven. In de wetsgeschiedenis treft men immers geen zinsnede of passage aan die door de Hoge Raad eenvoudig zou kunnen worden geciteerd om daar vervolgens de conclusie aan te verbinden dat een automatische verdubbeling van de strafbaarheid buiten de bedoeling van de wetgever valt. Vereist zou veeleer zijn om de verschillende onderdelen van de wetsgeschiedenis in onderlinge samenhang te beschouwen en een relatie te leggen met de doelstellingen van de witwasbepaling. Dat zou dan de basis kunnen vormen voor een beperking van strafbaarheid in de vorm van het aannemen van een kwalificatieuitsluitingsgrond die bij wijze van redelijke wetsuitleg wordt geformuleerd. Een dergelijke route is gevolgd in de rechtspraak van de Hoge Raad ten aanzien van de aanvaarding van een erfenis die geheel of ten dele bestaat uit misdadig geld (HR 5 september 2006, NJ 2006, 612, m.nt. M.J. Borgers). In die zaak werd de redelijke wetsuitleg in stelling gebracht om te voorkomen dat de aanvaarding van een dergelijke erfenis in alle gevallen tot strafbaarheid wegens witwassen zou leiden, ook al stond de wetsgeschiedenis daar niet aan in de weg. In navolging hiervan zou kunnen worden bepaald dat redelijke wetsuitleg met zich brengt dat, indien de verdachte als rechtstreeks en direct gevolg van het begaan van een strafbaar feit een voorwerp voorhanden krijgt, dat enkele voorhanden hebben zich niet laat kwalificeren als witwassen in de zin van art. 420bis e.v. Sr. Daarmee zou het toepassingsbereik van het witwasdelict worden beperkt op een wijze die nog in voldoende mate in

overeenstemming met de wetsgeschiedenis is te brengen. Anders dan de minister lijkt te suggereren (in Kamerstukken II 2000/01, 27 159, nr. 5, p. 10), kan dat resultaat overigens niet worden bereikt met het leerstuk van eendaadse samenloop (of, zo voeg ik daaraan toe, de voortgezette handeling). Van een vergelijkbare strekking van het gronddelict en het witwasdelict zal in de regel niet kunnen worden gesproken, ook al vallen de delictshandelingen feitelijk samen (vgl. bijvoorbeeld HR 14 april 1998, NJ 1998, 609). Een alternatief voor de redelijke wetsuitleg zou hooguit nog kunnen zijn dat de rechter – ingeval van een gelijktijdige vervolging van het gronddelict en het witwasdelict – zich bij de strafoplegging alleen oriënteert op het gronddelict en geen gewicht toekent aan het witwasdelict. Dat is pragmatisch, maar verhuult tegelijkertijd het eigenlijke probleem.

7

Wellicht zou men als bezwaar tegen de hier voorgestelde redelijke wetsuitleg kunnen aanvoeren dat, wanneer men een dergelijke kwalificatieuitsluitingsgrond aanneemt, er al snel discussie zal kunnen ontstaan of ook ten aanzien van andere handelingen die naar de letter van de wet onder het bereik van art. 420bis e.v. Sr vallen, uitzonderingen moeten worden aangenomen. Zo werpt het middel de vraag op of het feit dat de verdachte geld liet halen van de rekening waarop de slachtoffers van oplichting gelden hadden gestort, wel een typische witwashandeling is. Wordt zodoende daadwerkelijk het zicht ontnomen op de herkomst van die gelden? Daarover is afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval wellicht discussie mogelijk, maar op zichzelf kan het wegsluizen van de gelden op de bankrekening heel wel onderdeel uitmaken van een versluieringsproces. Het kenmerkende van de situatie waarin het voorhanden hebben automatisch is gegeven met het voltooien van het gronddelict, is juist dat in die situatie er per definitie (nog) geen sprake is van versluiering. Indien er wordt beoogd de herkomst van hetgeen rechtstreeks en direct uit het gronddelict is verkregen, op enigerlei wijze te versluieren, kunnen de daartoe te zetten stappen pas na de voltooiing van het gronddelict worden gezet. Een andere tegenwerping tegen de voorgestelde kwalificatieuitsluitingsgrond zou kunnen zijn dat de toepassing van die grond onder omstandigheden sterk afhankelijk is van de wijze waarop het gronddelict ten laste wordt gelegd. Een persoon die een partij drugs verhandelt, kan worden vervolgd wegens ‘verkopen’, maar in plaats daarvan ook wegens het aan dat verkopen voorafgegane ‘aanwezig hebben’ van verdovende middelen. In het laatste geval vindt, anders dan in het eerste geval, de voorgestelde kwalificatieuitsluitingsgrond strikt genomen geen toepassing met betrekking tot het voorhanden hebben van de primaire opbrengst van de verkoop van de partij drugs. Die opbrengst vloeit immers rechtstreeks en direct voort uit het verkopen en niet uit het voorhanden hebben van de drugs. Dit voorbeeld illustreert dat het lastig is om in de rechtspraak een op zichzelf zinnige beperking van de strafbaarstelling van witwassen nauwkeurig af te bakenen. Een doorslaggevend argument om de voorgestelde kwalificatieuitsluitingsgrond daarom maar geheel buiten toepassing te laten, levert het naar mijn mening echter niet op. Veeleer pleit het ervoor om in de specifieke situatie waarin het erg nauw luistert hoe het gronddelict ten laste wordt gelegd, de kwalificatieuitsluitingsgrond nog een slagje ruimer toe te passen.

Tot slot. Na een enigszins trage start wint de strafbaarstelling van witwassen aan populariteit. De gevallen die – vaak met succes – aan de rechter worden voorgelegd, voldoen lang niet altijd aan het traditionele beeld van witwassen als een ingewikkeld proces van versluiering van de herkomst van criminele gelden. Omdat de strafbaarstelling van art. 420bis e.v. Sr met het oog op een effectieve opsporing en vervolging in hoge mate is vormgegeven als een catch all-bepaling, verdwijnt het element van versluiering nogal eens uit beeld en gaat het feitelijk om de situatie dat ‘slechts’ het bezit van een uit – een al dan niet gespecificeerd – misdrijf afkomstig voorwerp als kern van de strafbare gedraging heeft te gelden. Gelet op de rechtsgoederen die art. 420bis e.v. Sr beogen te beschermen – de integriteit van het financieel en economisch verkeer en de openbare orde (vgl. Kamerstukken II 1999/2000, 27 159, nr. 3, p. 6) – roept deze ontwikkeling vraagtekens op. De strafbaarstelling van witwassen zit eenvoudig te ruim in haar jas. Naar mijn mening zou, niettegenstaande de ruime delictsomschrijving, zo veel mogelijk moeten worden vastgehouden aan het uitgangspunt dat vervolging wegens witwassen in aanmerking komt voor situaties waarin daadwerkelijk wordt getracht het zicht te ontnemen op de herkomst van gelden. De mogelijkheden van de rechter om met het oog hierop aan de strafbaarstelling van art. 420bis e.v. Sr te sleutelen, zijn – juist vanwege die ruime delictsomschrijving – beperkt. Eerst en vooral dient te worden vertrouwd op een prudent vervolgingsbeleid. Maar daar waar de rechter wel de mogelijkheid heeft om een beperking aan te brengen, zoals met betrekking tot de hier besproken situatie dat met het begaan van het gronddelict naar de letter van de wet automatisch een witwashandeling wordt begaan, zou de rechter die kans moeten grijpen.